

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥ అథ చతుర్థ కాణ్డే తృతీయః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ అ॒పాం త్వే॑మ॒న్థాన॑దయామ్యపాం త్వో॑ద్మ॒న్థాన॑దయామ్యపాం త్వా
భ॑స్మ॒న్థాన॑దయామ్యపాం త్వా జ్యోతి॑షి సాదయామ్యపాం త్వా॑యనే
సాదయామ్యర్ణ॑వే సద॑నే సీద స॒ముద్రే॑ సద॑నే సీద స॒లిలే సద॑నే సీదా॑పాంక్షయే
సీదా॑పాగ్ం సధి॑షి సీదా॑పాం త్వా సద॑నే సాదయామ్యపాం త్వా స॒ధస్థే॑
సాదయామ్యపాం త్వా పురీ॑షే సాదయామ్యపాం త్వా యోనౌ సాదయామ్యపాం
త్వా పా॑థసి సాదయామి గాయత్రీ ఛన్ద॑స్త్రిష్ట॒ష్ఠస్ఫన్దో॑ జగతీ ఛన్దో॑న్మష్ట॒ష్ఠస్ఫన్దః
ప॒జ్క్తిశ్చన్దః॥[౧]

యోనౌ ప॒శ్చదశ॑ చ॥4.3.1॥

అ॒యం పు॑రో భువ॒స్తస్య॑ ప్రా॒ణో భౌ॑వాయనో వస॒ంతః ప్రా॑ణాయనో గాయత్రీ
వా॒సన్తీ॑ గాయత్రియై గాయత్రం గాయత్రాదుపాగ్ంశు రుపాగ్ంశో స్త్రి॒వృత్తి॑వృతో
రథ॑న్తరగ్ం రథ॑న్తరాద్వసిష్ఠ ఋషిః ప్ర॒జాప॑తిగృహీతయా త్వయా ప్రా॒ణం
గృ॒హ్ణామి॑ ప్ర॒జాభ్యో॑న్యం దక్షి॒ణా వి॒శ్వక॑ర్మా తస్య మనో వైశ్వక॒ర్మణం॑ గ్రీ॒ష్మో
మా॒నస॑స్త్రిష్ట॒ష్ఠస్త్రిష్టై త్రిష్ట॒ష్ఠభ ఐ॒డమై॑డాదన్త॒ర్యామో॑న్త॒ర్యామాత్ప॑శ్చదశః
ప॒శ్చద॑శాద్భూహద్భూహతో భ॒రద్వా॑జ ఋషిః ప్ర॒జాప॑తిగృహీతయా త్వయా మనో
[౨] గృ॒హ్ణామి॑ ప్ర॒జాభ్యో॑న్యం ప॒శ్చాద్వి॑శ్వవ్యచాస్తస్య చక్షుర్వైశ్వవ్యచ॒సం

వర్షాణి చాక్షుషాణి జగతీ వార్షి జగత్యా ఋక్షమమృక్షమాచ్ఛక్రః
 శుక్రాధస్పదశః సప్తదశాద్వైరూపం వైరూపాద్విశ్వామిత్ర ఋషిః
 ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయా చక్షుర్గృహ్ణామి ప్రజాభ్య ఇదముత్తరాధునస్తస్య
 శ్రోత్రగ్ం సావగ్ం శరచ్ఛౌత్ర్యనుష్టుష్కారద్యనుష్టుభః స్వారగ్ స్వారాన్మన్థీ మన్థిన
 ఏకవిగ్ంశ ఏకవిగ్ంశాద్వైరాజం వైరాజాజ్జమదగ్నిర్ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా
 [3] త్వయా శ్రోత్రం గృహ్ణామి ప్రజాభ్య ఇయముపరి మతిస్తస్యై వాజ్మాతీ
 హేమన్తో వాచ్యాయనః పజ్జైర్హైమన్తీ పజ్జైర్హై నిధనవన్నిధనవత ఆగ్రయణ
 ఆగ్రయణాత్త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ంశౌ త్రిణవత్రయస్త్రిగ్ంశాభ్యాగ్ం శాక్వరరైవతే
 శాక్వరరైవతాభ్యాం విశ్వకర్మర్షిః ప్రజాపతిగృహీతయా త్వయా వాచం గృహ్ణామి
 ప్రజాభ్యః||[౪]

త్వయా మనోజమదగ్నిర్ ఋషిః ప్రజాపతిగృహీతయా త్రిగ్ంశచ్ఛ||4.3.2||

ప్రాచీ దిశాం వసంత ఋతూనామగ్నిర్దేవతా బ్రహ్మ ద్రవిణం త్రివృథోఽమః స ఉ
 పశ్చాదశవర్తనిస్త్రివిర్వయః కృతమయానాం పురోవాతో వాతః సానగ
 ఋషిర్దక్షిణా దిశాం గ్రీష్మ ఋతూనామిన్తో దేవతా క్షత్రం ద్రవిణం పశ్చాదశః
 స్తోమః స ఉ సప్తదశవర్తనిర్దిత్యవాడ్వయస్త్రితాఽయానాం దక్షిణాద్వాతో వాతః
 సనాతన ఋషిః ప్రతీచీ దిశాం వర్షా ఋతూనాం విశ్వే దేవా దేవతా విడ్ [౫]
 ద్రవిణగ్ం సప్తదశః స్తోమః స ఉ ఏకవిగ్ంశవర్తనిస్త్రివథో వయో
 ద్వాపరోఽయానాం పశ్చాద్వాతో వాతోఽహభూన ఋషిరుదీచీ దిశాగ్ం

శరదృతూనాం మిత్రావరుణౌ దేవతా పుష్పం ద్రవిణమేకవిగ్ంశః స్తోమః స ఉ
 త్రిణవవర్తనిస్తుర్యవాడ్వయ ఆస్కన్దోయానాముత్తరాద్వాతో వాతః ప్రత్న
 ఋషిరూర్ధ్వా దిశాగ్ం హేమంతశిశిరావృతూనాం బృహస్పతిర్దేవతా వర్షో ద్రవిణం
 త్రిణవః స్తోమః స ఉ త్రయస్త్రిగ్ంశవర్తనిః పష్ఠవాద్వయోభిభూరయానాం
 విష్వగ్వాతో వాతః సుపర్ణ ఋషిః పితరః పితామహాః పరేవరే తే నః పాన్తు తే
 నోవన్త్యస్మిన్బ్రహ్మన్మస్మిన్ క్షత్రేస్యామాశిష్యస్యాం పురోధాయామస్మిన్కర్మన్మస్యాం
 దేవహూత్యామ్||[౬]

విట్పష్ఠవాద్వయోష్టావిగ్ంశతిశ్శ||4.3.3||

ధృవక్షితిర్మృవయోనిర్మృవాసి ధృవాం యోనిమా సీద సాధ్యా ఉఖ్యస్య కేతుం
 ప్రథమం పురస్తాదశ్వినాధ్వర్యూ సాదయతామిహ త్వా|| స్వే దక్షే దక్షపితేహ
 సీద దేవత్రా పృథివీ బృహతీ రరాణా స్వాసస్థా తనువా సం విశస్వ పితేవైధి
 సూనవ ఆ సుశేవాశ్వినాధ్వర్యూ సాదయతామిహ త్వా|| కులాయినీ వసుమతీ
 వయోధా రయిం నో వర్ధ బహులగ్ం సువీరమ్||[౭] అపామతిం దుర్మతిం
 బాధమానా రాయస్పోషే యజ్ఞపతిమాభజన్తీ సువర్ధేహి యజమానాయ
 పోషమశ్వినాధ్వర్యూ సాదయతామిహ త్వా|| అగ్నేః పురీషమసి దేవయానీ తాం
 త్వా విశ్వే అభి గృణన్తు దేవాః| స్తోమపుష్కా ఘృతవతీహ సీద ప్రజావదస్మే
 ద్రవిణాః యజస్వాశ్వినాధ్వర్యూ సాదయతామిహ త్వా|| దివో మూర్ధాసి
 పృథివ్యా నాభిర్విష్ణం భనీ దిశామధిపతీ భువనానామ్||[౮] ఊర్మిర్మృపో అపామసి

వి॒శ్వక॑ర్మా త॒ ఋ॒షిర॑శ్వినాఽధ్వ॒ర్యూ సా॒దయ॑తామిహ త్వా॑॥ స॒జూర్ఋ॒తుభిః॑
 స॒జూర్వి॒ధాభిః॑ స॒జూర్వ॒సుభిః॑ స॒జూ రు॒ద్ధైః స॒జూరా॑దిత్యైః స॒జూర్విశ్వే॒ర్దే॒వైః
 స॒జూర్దే॒వైః స॒జూర్దే॒వైర్వయానా॑ద్ధైరగ్నయే త్వా పైశ్వా॒నరా॒యాఽశ్వినాఽధ్వ॒ర్యూ
 సా॒దయ॑తామిహ త్వా॑॥ ప్రా॒ణం మే పా॑హ్యపా॒నం మే పా॑హి వ్యా॒నం మే పా॑హి
 చక్షు॑ర్మ ఉ॒ర్వ్యా వి భా॑హి శ్రో॒త్రం మే శ్లో॑కయాఽప॒స్పిన్వాష॑ధి ర్జి॒న్వ ద్వి॒పాతా॑హి
 చతు॑ష్పాదవ ది॒వో వృ॒ష్టిమే॑రయ॑॥[౯]

సు॒వీరం భు॑వనా॒ముర్వ్యా స॒ప్తద॑శ చ॑॥4.3.4॥

త్ర్య॒వి॒ర్వయ॑స్త్రిష్ట॒ష్ఠస్థో ది॒త్యవా॑డ్వయా వి॒రాట్చ॑న్దః ప॒శ్చావి॒ర్వయో గా॑యత్రీ
 ఛన్ద॑స్త్రివ॒థో వయ॑ ఉ॒ష్ణిహో ఛన్ద॑స్త్రివ॒రాడ్వయాఽను॑ష్ట॒ష్ఠస్థః ప॒ష్ఠవా॑డ్వయా
 బృ॒హతీ ఛన్ద॑ ఉ॒క్షా వయః॑ స॒తోబృ॒హతీ ఛన్ద॑ ఋ॒షభో వయః॑ క॒కుచ్ఛన్దో
 ధే॒నుర్వయా॑ జగ॒తీ ఛన్దో॑న॒డవా॑న్వయః ప॒జ్జిశ్చ॑న్దో బ॒సో వయా॑ వి॒వలం ఛన్దో
 వృ॒ష్టిర్వయా॑ వి॒శాలం ఛన్దః॑ పు॒రుషో॑ వయస్త॒న్త్రం ఛన్దో॑ వ్యా॒ఘ్రా వయాఽనా॑ధృ॒ష్టం
 ఛన్దః॑ సి॒గ్ంహో వయ॑శ్చ॒ద్శ్చన్దో వి॒ష్టం భో వయాఽధి॑పతిశ్చ॒న్దః క్ష॒త్రం వయా॑
 మయ॑న్దం ఛన్దో వి॒శ్వక॑ర్మా వయః పరమే॒ష్ఠీ ఛన్దో॑ మూ॒ర్ధా వయః॑ ప్ర॒జాపతి॑శ్చ॒న్దః॥

[౧౦]

పు॒రుషో॑ వయ॒ష్షడ్వి॑గ్ంశతిశ్చ॑॥4.3.5॥

ఇ॒న్ద్రాగ్ని॑ అ॒వ్యథ॑మానామిష్ట॒కాం దృగ్ంహ॑తం యు॒వమ్ పృ॒ష్ఠేన॑ ద్యా॒వాపృ॑థి॒వీ

అ॒న్త॒రి॒క్షం॑ చ॒ వి॒ బా॒ధ॒తామ్॑॥ వి॒శ్వ॑క॒ర్మా త్వా సా॒దయ॑త్వ॒న్తరి॒క్షస్య॑ పు॒ష్టే వ్య॑చ॒స్వతీ॑ం
 ప్ర॒థ॒స్వతీ॑ం భా॒స్వతీ॑గ్ం సూ॒రి॒మతీ॑మా యా ద్యాం భాస్యా
 పు॒థి॒వీమో॒ర్వన్తరి॒క్షమ॑న్తరి॒క్షం య॒చ్ఛాన్తరి॒క్షందృ॑గ్ం హాన్తరి॒క్షం మా
 హి॒గ్ంసీ॒ర్విశ్వ॑స్మై ప్రా॒ణాయా॑పా॒నాయ॑ వ్యా॒నాయో॑దా॒నాయ॑ ప్రతి॒ష్ఠాయై॑
 చరి॒త్రాయ॑ వా॒యుస్తా॒వభి॑ పాతు మహ్యో స్వస్త్యా చ॒ర్దిషా॑ [౧౧] శ॒న్తమే॒న తయా॑
 దే॒వతా॑యాఽఙ్గి॒రస్వద్భు॒వా సీ॒దః రా॒జ్యసి॒ ప్రాచీ॑ ది॒గ్విరా॑డ॒సి దక్షి॑ణా ది॒క్సమ్రా॑డ॒సి
 ప్ర॒తీచీ॑ ది॒క్సరా॑డ॒స్యదీచీ॑ ది॒గధి॑ప॒త్యసి॒ బృహ॑తీ ది॒గాయు॑ర్మే పా॒హి ప్రా॒ణం మే
 పా॒హ్యపా॑నం మే పా॒హి వ్యా॒నం మే పా॒హి చక్షు॑ర్మే పా॒హి శ్రో॑త్రం మే పా॒హి మనో॑
 మే జి॒న్వ వా॑చం మే పి॒న్వాఽత్మా॑నం మే పా॒హి జ్యోతి॑ర్మే య॒చ్ఛ॥[౧౨]

చ॒ర్దిషా॑ పి॒న్వ షట్ప॑||4.3.6||

మా చ॒న్దః ప్ర॒మా చ॒న్దః ప్రతి॒మా చ॒న్దోఽస్త్రీ॑విశ్వ॒న్దః ప॒జ్మిశ్వ॑న్ద ఉ॒ష్ణిహా॑ చ॒న్దో
 బృహ॑తీ చ॒న్దోఽను॒ష్టుష్ఠన్దో॑ వి॒రాట్చ॒న్దో గా॒యత్రీ॑ చ॒న్దస్త్రీ॒ష్టుష్ఠన్దో॑ జగ॒తీ చ॒న్దః
 పు॒థి॒వీ చ॒న్దోఽన్తరి॒క్షం చ॒న్దో ద్యౌశ్వ॑న్దః స॒మాశ్వ॑న్దో నక్ష॒త్రాణి॑ చ॒న్దో మన॑శ్వ॒న్దో
 వా॒క్శ్వ॑న్దః కృ॒షిశ్వ॑న్దో హి॒రణ్యం॑ చ॒న్దో గౌశ్వ॑న్దోఽజా చ॒న్దోఽశ్వశ్వ॑న్దః॥ అగ్ని॒ర్దే॒వతా॑ [౧౩]
 వాతో దే॒వతా॑ సూ॒ర్యో దే॒వతా॑ చ॒న్త్రమా॑ దే॒వతా॑ వ॒సవో॑ దే॒వతా॑ రు॒ద్రా
 దే॒వతా॑ఽఽది॒త్యా దే॒వతా॑ వి॒శ్వే దే॒వా దే॒వతా॑ మ॒రుతో॑ దే॒వతా॑ బృహ॑స్పతి॒ర్దే॒వతే॑న్ద్రో
 దే॒వతా॑ వ॒రుణో॑ దే॒వతా॑ మూ॒ర్ధాఽసి॑ రాడ్ధ్రు॒వాఽసి॑ ధ॒రుణా॑ య॒న్త్యసి॑
 య॒మిత్రీ॑షే త్వో॒ర్జే త్వా కృ॒ష్యై త్వా క్షే॒మాయ॑ త్వా య॒న్త్రీ రాడ్ధ్రు॒వాఽసి॑ ధ॒రణీ

ధర్మకసి ధరిత్రాయుషే త్వా వర్చసే త్వోజసే త్వా బలాయ త్వా||౧౪|
దేవతాకాయుషే త్వా షట్చ||4.3.7||

ఆశుస్త్రివృద్భాంతః పశ్చాదశో వ్యోమ సప్తదశః ప్రతూర్తిరష్టాదశస్తపో
నవదశోఽభివర్తః సవిగ్ంశో ధరుణ ఏకవిగ్ంశో వర్చో ద్వావిగ్ంశః సం
భరణస్త్రయోవిగ్ంశో యోనిశ్చతుర్విగ్ంశో గర్భాః పశ్చావిగ్ంశ ఓజస్త్రిణవః
క్రతురేకత్రిగ్ంశః ప్రతిష్ఠా త్రయస్త్రిగ్ంశో బ్రధ్నస్య విష్టపం చతుస్త్రిగ్ంశో నాకః
షట్త్రిగ్ంశో వివర్తోఽష్టాచత్వారిగ్ంశో ధర్మశ్చతుష్టోమః||౧౫|
ఆశుః సప్తత్రిగ్ంశతీ||4.3.8||

అగ్నేర్భాగోఽసి దీక్షాయా ఆధిపత్యం బ్రహ్మ స్పృతం త్రివృధోఽమ ఇన్ద్రస్య
భాగోఽసి విష్ణోరాధిపత్యం క్షత్రగ్ం స్పృతం పశ్చాదశః స్తోమో నృచక్షసాం భాగోఽసి
ధాతురాధిపత్యం జనిత్రగ్ం స్పృతగ్ం సప్తదశః స్తోమో మిత్రస్య భాగోఽసి
వరుణస్యాకాధిపత్యం దివో వృష్టిర్వాతాః స్పృతా ఏకవిగ్ంశః స్తోమోఽదిత్యై
భాగోఽసి పూష్ణ ఆధిపత్యమోజః స్పృతం త్రిణవః స్తోమో వసూనాం భాగోఽసి [౧౬]
రుద్రాణామాధిపత్యం చతుష్పాథస్పృతం చతుర్విగ్ంశః స్తోమ ఆదిత్యానాం
భాగోఽసి మరుతామాధిపత్యం గర్భాః స్పృతాః పశ్చావిగ్ంశః స్తోమో దేవస్య
సవితుర్భాగోఽసి బృహస్పతేరాధిపత్యగ్ం సమీచీర్దిశః స్పృతాశ్చతుష్టోమః స్తోమో
యావానాం భాగోఽస్యయావానామాధిపత్యం ప్రజాః స్పృతాశ్చతుశ్చత్వారిగ్ంశః

స్తోమ ఋభూణాం భాగోఽసి విశ్వేషాం దేవానామాధిపత్యం భూతం నిశాన్తగ్
 స్పృతం త్రయస్త్రిగ్శః స్తోమః॥[౧౭]
 వసూనాం భాగోఽసి షట్పత్వారిగ్శః॥4.3.9॥

ఏకయాఽస్తువత ప్రజా అధీయంత ప్రజాపతిరధి పతిరాసీత్తిస్సభిరస్తువత
 బ్రహ్మాఽసృజ్యత బ్రహ్మణస్పతిరధి పతిరాసీత్ప్రజాభిరస్తువత భూతాన్యసృజ్యంత
 భూతానాం పతిరధి పతిరాసీధ్స్పతిభిరస్తువత సప్తర్షయోఽసృజ్యంత
 ధాతాఽధి పతిరాసీన్నవభిరస్తువత
 పితరోఽసృజ్యంతాదితిరధి పతన్యాసీదేకాదశభిరస్తువతర్తవోఽసృజ్యంతాఽర్తవో
 ఽధి పతిరాసీత్త్రయోదశభిరస్తువత మాసా అసృజ్యంత సంవత్సరోఽధి పతి- [౧౮]
 రాసీత్ప్రజాదశభిరస్తువత క్షత్రమసృజ్యతేన్ద్రోఽధి పతిరాసీధ్స్పదశభిరస్తువత
 పశవోఽసృజ్యంత బృహస్పతిరధి పతిరాసీన్నవదశభిరస్తువత
 శూద్రార్యావసృజ్యేతామహోరాత్రే అధి పత్నీ ఆస్తామేకవిగ్శత్యాఽస్తువతైకశఫాః
 పశవో ఽసృజ్యంత వరుణోఽధి పతిరాసీత్త్రయోవిగ్శత్యాఽస్తువత క్షుద్రాః
 పశవోఽసృజ్యంత పూషాఽధి పతిరాసీత్ప్రజావిగ్శత్యాఽస్తువతారణ్యాః
 పశవోఽసృజ్యంత వాయురధి పతిరాసీధ్స్పతివిగ్శత్యాఽస్తువత ద్యావాపుథివీ వ్యై-
 [౧౯] తాం వసవో రుద్రా ఆదిత్యా అను
 వ్యాయస్తేషామాధి పత్యమాసీన్నవవిగ్శత్యాఽస్తువత వనస్పతయోఽసృజ్యంత
 సోమోఽధి పతిరాసీదేకత్రిగ్శతాస్తువత ప్రజా అసృజ్యంత యావానాం

చా॒యా॒వా॒నాం॑ చా॒క॒ధి॒ ప॒త్య॒మా॒సీ॒త్ర॒య॒స్త్రి॒గ్ంశ॒తా॒క॒స్తు॒వత॑ భూ॒తా॒న్య॒శా॒మ్యన్
 ప్ర॒జా॒ప॒తిః॑ ప॒రమే॒ష్వ॒ధి॒ప॒తి॒రా॒సీత్॑||[౨౦]
 సం॒వ॒ధ్న॒రో॒క॒ధి॒ప॒తి॒ర్వి॒ ప॒శ్చా॒త్రి॒గ్ంశ॒చ॑||4.3.10||

ఇ॒యమే॒వ సా॒ యా॒ ప్ర॒థ॒మా వ్యో॒చ్ఛద॒న్త॒రస్యాం॑ చ॒రతి॑ ప్ర॒విష్టా॑ వ॒ధూర్జ॒జాన॑
 న॒వగ॒జ్జని॑త్రీ త్ర॒య ఏ॒నాం మ॒హి॒మానః॑ స॒చన్తే॑|| ఛ॒న్దస్వ॑తీ ఉ॒షసా॑ పే॒పి॒శాసే॑
 స॒మానం॑ యోని॒మను॑ స॒ంచర॑న్తీ సూ॒ర్యప॑త్నీ వి చ॒రతః॑ ప్ర॒జాన॑తీ కే॒తుం కృ॑ణ్వాసే
 అ॒జరే॑ భూ॒రిరే॒తసా॑|| ఋ॒తస్య॑ ప॒న్థామ॑ను తి॒స్త్ర ఆ॒గుస్త్ర॑యో ఘ॒ర్మాసో॑ అ॒ను
 జ్యోతి॒షాక॑గుః|| ప్ర॒జామే॒కా ర॒క్షత్యూర్జ॑మే॒కా [౨౧] వ్ర॒తమే॒కా ర॒క్షతి॑
 దే॒వయా॑నామ్|| చ॒తుష్టో॒మా అ॒భవ॑ద్యా తురీ॒యా య॒జ్ఞస్య॑ ప॒క్షావృ॑ష॒యో
 భవ॑న్తీ గా॒యత్రీం॑ త్రి॒ష్టుభం॑ జగ॒తీమ॑నుష్టుభం బృ॒హద॒ర్కం యు॒ష్మానాః॑
 సు॒వరా॑కభ॒రన్ని॒దమ్|| ప॒శ్చాభి॑ర్ధా॒తా వి ద॒ధావి॒దం య॒త్తాసా॑గ్
 స్వ॒స్పౌర॑జన॒యత్ప॑శ్చ॒పశ్చ॑ తాసా॒ము య॒న్తి ప్ర॒యవే॑ణ ప॒శ్చ నానా॑ రూ॒పాణి॑
 క్ర॒తవో॑ వసా॒నాః|| త్రి॒గ్ంశ॒ధ్స్వసా॑ర ఉ॒ష య॒న్తి నిష్క్ర॑తగ్ం స॒మానం॑ కే॒తుం
 ప్ర॒తిము॑శ్చ॒మానాః॑||[౨౨] ఋ॒తూగ్ స్త॒న్వతే॑ క॒వయః॑ ప్ర॒జాన॑తీర్మధ్యే ఛ॒న్దసః॑ ప॒రి
 య॒న్తి భా॑స్వ॒తీః|| జ్యోతి॑ష్మతీ ప్ర॒తి ము॑శ్చ॒తే నభో॑ రాత్రీ దే॒వీ సూ॒ర్యస్య॑ వ్ర॒తాని॑ వి
 ప॒శ్యన్తి॑ ప॒శవో॑ జాయ॒మానా॑ నానా॒రూపా॑ మా॒తుర॒స్యా ఉ॒పస్థే॑|| ఏ॒కాష్ట॑కా తపసా
 త॒ప్యమా॑నా జ॒జాన॑ గర్భం మ॒హి॒మాన॑మి॒న్ద్రమ్|| తేన॑ ద॒స్యాన్వ॑స్సహ॒న్త దే॒వా
 హ॒న్తాక॑సు॒రాణా॑మ॒భవ॑చ్ఛచీ॒భిః|| అ॒నాను॑జామను॒జాం మా॑మకర్త స॒త్యం

వదన్త్యన్విచ్ఛ ఏతత్ భూయాస- [౧౩] మస్య సుమతౌ యథా యూయమన్యా
 వో అన్యామతి మా ప్ర యుక్త॥ అభూన్మమ సుమతౌ విశ్వవేదా ఆష్ట
 ప్రతిష్ఠామవిదద్ధి గాథమ్ భూయాసమస్య సుమతౌ యథా యూయమన్యా వో
 అన్యామతి మా ప్ర యుక్త॥ పశ్చ ప్యుష్టిరను పశ్చ దోహ గాం
 పశ్చనామ్నీమృతవోఽను పశ్చ పశ్చ దిశః పశ్చదశేన క్లుప్తాః
 సమానమూర్ధ్నిరభి లోకమేకమ్॥[౧౪] ఋతస్య గర్భః ప్రథమా వ్యూషష్వపామేకా
 మహిమానం బిభర్తి సూర్యస్యైకా చరతి నిష్క్రతేషు ఘర్మస్యైకా సవిత్రైకా ని
 యచ్ఛతి॥ యా ప్రథమా వ్యోచ్ఛథ్వా ధేనురభవద్యమే సా నః పయస్వతీ
 ధుక్ష్వోత్తరాముత్తరాగ్ం సమామ్॥ శుక్రర్షభా నభసా జ్యోతిషాఽగాద్విశ్వరూపా
 శబలీరగ్నికేతుః సమానమర్థగ్ం స్వపస్యమానా బిభ్రతీ జరామజర ఉష ఆఽగాః॥
 ఋతూనాం పత్నీ ప్రథమేయమాఽగాదహ్ం నేత్రీ జనిత్రీ ప్రజానామ్ ఏకా సతీ
 బహుధోషో వ్యుచ్ఛస్యజీర్ణా త్వం జరయసి సర్వమన్యత్॥[౧౫]
 ఊర్జమేకా ప్రతిముఖమానా భూయాసమేకం పత్యేకాన్ష విగ్ంశతిశ్శ॥4.3.11॥

అగ్నే జాతాన్ ప్ర ణుదా నః సపత్నాన్ ప్రత్యజాతాశ్జాతవేదో నుదస్వ॥ అస్మే
 దీదిహి సుమనా అహేడన్తవ స్యాగ్ం శర్మన్ త్రివరూథ ఉద్భిత్॥ సహసా జాతాన్
 ప్ర ణుదా నః సపత్నాన్ ప్రత్యజాతాశ్జాతవేదో నుదస్వ॥ అధి నో బ్రూహి
 సుమనస్యమానో వయగ్ం స్యామ ప్ర ణుదా నః సపత్నాన్॥ చతుశ్చత్వారిగ్ంశః
 స్తోమో వర్చో ద్రవిణగ్ం పోడశః స్తోమ ఓజో ద్రవిణం పృథివ్యాః పురీషమస్య-

[౨౬] పో॑ నా॒మ| ఏ॒వశ్చ॑న్దో॒ వరి॑వశ్చ॒న్దః శం॒ భూ॑శ్చ॒న్దః పరి॑భూశ్చ॒న్ద ఆ॒చ్ఛచ్ఛ॑న్దో
మన॑శ్చ॒న్దో వ్య॑చ॒శ్చన్దః॒ సిన్ధు॑శ్చ॒న్దః స॒ముద్రం॑ ఛ॒న్దః స॒లిలం॑ ఛ॒న్దః స॒ంయచ్ఛ॑న్దో
వి॒యచ్ఛ॑న్దో బృ॒హచ్ఛ॑న్దో రథ॑న్తరం ఛ॒న్దో ని॒కాయ॑శ్చ॒న్దో వి॒వధ॑శ్చ॒న్దో గి॒రశ్చ॑న్దో
భృ॒జశ్చ॑న్దః స॒ష్టుష్ట॑న్దో॒నుష్టు॑ష్ట॒న్దః కకు॑చ్ఛ॒న్దస్త్రీ॒కకు॑చ్ఛ॒న్దః కా॒వ్యం ఛ॒న్దోఽఙ్గా॒పం
ఛ॒న్దః [౨౭] ప॒దప॑ఙ్గీశ్చ॒న్దోఽక్ష॑రప॒ఙ్గీశ్చ॑న్దో వి॒ష్టార॑ప॒ఙ్గీశ్చ॑న్దః క్షు॒రో
భృ॒జ్వా॒ఞ్శ్చన్దః॑ ప్ర॒చ్ఛచ్ఛ॑న్దః పక్ష॑శ్చ॒న్ద ఏ॒వశ్చ॑న్దో వరి॑వశ్చ॒న్దో వ॒యశ్చ॑న్దో
వ॒యస్కృ॑చ్ఛ॒న్దో వి॒శాలం॑ ఛ॒న్దో వి॒ష్పర్ధా॑శ్చ॒న్దశ్చ॑దిశ్చ॒న్దో దూ॒రోహ॑ణం ఛ॒న్దస్త్ర॑న్త్రం
ఛ॒న్దోఽఙ్గా॒ఙ్గాం ఛ॒న్దః||[౨౮]

అ॒శ్యఙ్గా॒పం ఛ॒న్దస్త్ర॑య॒స్త్రిగ్ంశ॑చ్ఛ||4.3.12||

అ॒గ్నిర్వృ॑త్రాణి॑ జ॒ఙ్ఘన॑ద్ర॒విణ॑స్య॒ర్విప॑న్యయా॒ సమి॑ద్ధః శు॒క్ర ఆ॒హుతః॑|| త్వగ్ం
సో॒మాఽసి॑ స॒త్పతి॑స్త్వగ్ం రా॒జోత॑ వృ॒త్రహా॑ త్వం భద్రో॑ అ॒సి క్ర॑తుః|| భద్రా॑ తే
అగ్నే॑ స్వ॒నీక స॒న్ద్రఘ్నో॑ర॒స్య స॒తో వి॑ష॒ణస్య॑ చారుః| న య॑త్తే శోచి॒స్తమ॑సా వర॒న్త
న ధ్వ॑స్మాన॒స్తను॑వి రేప ఆ ధుః|| భద్రం॑ తే అగ్నే॑ సహ॒సిన్న॑నీకముపాక ఆ రో॒చతే
సూ॒ర్యస్య||[౨౯] రు॒శద్దృ॑శే దదృ॑శే నక్త॒యా చి॒దరూ॑క్షితం దృ॒శ ఆ రూ॑పే అన్నమ్||
సైనా॑నీకేన సువిదత్రో అ॒స్మి య॑ష్టా దే॒వాగ్ం ఆ॒యజి॑ష్ఠః స్వ॒స్తి| అద॑బ్ధో గోపా ఉత
నః పర॑స్వా అగ్నే॑ ద్యు॒మదు॑త రేవద్దిదీహి|| స్వ॒స్తి నో ది॒వో అగ్నే॑ పృథి॒వ్యా
వి॒శ్వా॒యుర్ధే॑హి య॒జథా॑య దే॒వ| య॒థీమ॑హి ది॒విజా॑త ప్రశ॒స్తం తద॑స్మాసు
ద్ర॒విణం॑ ధే॒హి చి॒త్రమ్|| యథా॑ హోత॒ర్మను॑షో [౩౦] దే॒వతా॑ తా య॒జ్ఞేభిః॑ సూ॒నో

సహసో యజాసి॥ ఏ॒వా నో॑ అ॒ద్య స॒మనా॑ స॒మానా॑నుశన్నగ్ను ఉశతో యక్షి దేవాన్॥
 అగ్నిమీ॒డే పు॒రోహి॑తం య॒జ్ఞస్య॑ దే॒వమృ॑త్విజమ్॥ హోతా॑రగ్ం రత్నధాతమమ్॥
 వృ॒షా సోమ॑ ద్యుమాగ్ం అ॒సి వృ॒షా దే॒వ వృ॑షవ్రతః॥ వృ॒షా ధ॑ర్మాణి దధిషే॥
 సా॒ంతప॑నా ఇ॒దగ్ం హ॒విర్మరు॑తస్తజ్జజుష్టన॥ యు॒ష్మాకో॒తీ రి॒శాద॑సః॥ యో నో॑
 మ॒ర్తో వ॑సవో దుర్హృ॒ణాయు॑స్తిరః సత్యాని మరుతో [30] జి॒ఘాగ్ంసాత్॑ ద్రు॒హః
 పా॒శం ప్ర॒తి స ము॑చీష్ట తపిష్ఠేన తపసా హ॒న్తనా॑ తమ్॥ సం॒వథ్స॑రీణా మరుతః
 స్వ॒ర్కా ఉ॒రుక్ష॑యాః సగ॒ణా మా॑నుషేషు॥ తే॒ఽస్మత్పా॑శాన్ ప్ర ము॒ఞ్చన్త్వగ్ంహ॑సః
 సాంత॑పనా మదిరా మాదయిష్టవః॥ పిప్రీ॒హి దే॒వాగ్ం ఉ॒శతో య॑విష్ఠ వి॒ద్వాగ్ం
 ఋ॒తూగ్ం ర్ఋ॒తుప॑తే యజేహ॥ యే దై॒వ్యా ఋ॒త్విజ॑స్తేభిరగ్ని త్వగ్ం
 హోత్రా॑ణామస్యా॒యజి॑ష్ఠః॥ అగ్ని॒ యద॑ద్య వి॒శో అధ్వ॑రస్య హోతః పా॒వక॑ [31]
 శోచే॒ వేష్ట॑గ్ం హి య॒జ్వా ఋ॒తా య॒జాసి॑ మహినా వి యదృభార్హవ్యా వహ
 యవిష్ఠ యా తే అ॒ద్య॥ అగ్ని॒నా ర॒యిమ॑శ్నవత్ప్రోషమే॒వ ది॒వేది॑వే॒ యశ॑సం
 వీ॒రవ॑త్తమమ్॥ గ॒యస్సా॑నో అమీ॒వహ॑ వసువిత్పుష్టివర్ధనః॥ సు॒మిత్రః॑ సోమ నో
 భవ॥ గృ॒హమే॑ధాస ఆ గత మరుతో మా॒ఽప భూ॑తన॥ ప్ర॒ము॒ఞ్చన్తో నో॑
 అగ్ంహ॑సః॥ పూర్వీ॒భిర్హి॑ దదాశిమ శరద్భి॒ర్మరు॑తో వయమ్॥ మహో॒భి [33]
 శ్చచ॑ర్షణీనామ్॥ ప్ర బు॒ద్ధియా॑ ఈ॒రతే॑ వో మహాగ్ంసి ప్ర ణామాని
 ప్ర॒యజ్య॑వస్తిరధ్వమ్॥ సహస్రి॒యం ద॑మ్యం భాగమే॒తం గృ॒హమే॑ధీ॒యం మరు॑తో
 జు॒షధ్వ॑మ్॥ ఉప యమే॒తి యు॑వతిః సుదక్షం దోషా వస్తోర్ హవిష్మతీ ఘృతాచీ॥
 ఉప స్వే॒నమ॑రమతిర్వసూ॒యః॥ ఇ॒మో అగ్ని॑ వీ॒తత॑మాని హ॒వ్యాజస్రో॑ వక్షి

దే॒వ॒తా॒తి॒మ॒చ్ఛ॒| ప్ర॒తి న ఈ॒గ్ం సు॒రభీ॑ణి వి॒యన్తు॒| క్రీ॒డం వః శ॒ర్ధో
 మా॒రు॒త॒మ॒న॒ర్వా॒ణగ్ం రథే॑శుభమ్॥[38] కణ్వా అభి ప్ర గాయత॥ అత్యాసో న యే
 మ॒రు॒తః స్వ॒శ్శో యక్ష॑దృశో న శుభ॑యన్త మ॒ర్యాః| తే హ॑ర్మ్యేషాః శిశ॑వో న
 శుభ్రా వ॒థ్సాసో న ప్రక్రీ॑డినః ప॒యోధాః॥ పైషా॑మజ్మేషు విధురే॒వ రేజ॑తే
 భూ॒మి॒ర్యామే॒షు యద్ధ॑ యు॒జ్జతే శుభే॑| తే క్రీ॒డయా॑ ధున॑యా భ్రాజ॑దృష్టయః
 స్వ॒యం మ॒హి॒త్వం ప॒నయన్త॑ ధూ॒తయః॥ ఉప॑హ్వరేషు యదచి॑ధ్వం య॒యిం
 వ॒య ఇ॒వ మ॒రు॒తః కేన॑ [39] చిత్పథా॑ శ్చోతన్తి కోశా ఉప వో రథే॑ష్యా
 ఘృ॒తము॑క్షతా మధు॑వర్ణమర్చ॑తే॥ అగ్ని॑మగ్నిగ్ం హ॒వీమ॑భిః సదా హ॑వన్త
 విశ్ప॑తిమ్॥ హ॒వ్యవా॑హం పు॒రుప్రి॑యమ్॥ తగ్ం హి శ॑శ్వన్త ఈడతే స్రు॒చా దే॒వం
 ఘృ॒తశ్చ॑తా॒ అగ్నిగ్ం హ॒వ్యాయ॑ వోధ॑పే॥ ఇన్ద్రా॑గ్ని రోచ॑నా ది॒వః
 శ్శుభ॑ద్వృత్తమిన్త్రం వో వి॒శ్వత॑స్పరీన్త్రం నరో॑విశ్వకర్మన్ హ॒విషా॑ వావృధా॒నో
 వి॒శ్వకర్మన్ హ॒విషా॑ వర్ధ॑నేన॥[3౯]

సూ॒ర్యస్య॑ మనుషో మ॒రు॒తః పా॒వక॑ మహో॑భీ రథే శుభం కేన షట్చత్వారిగ్ంశచ॑॥4.3.13॥

అపా॑ంత్యేమన్నయం పు॒రః ప్రాచీ॑ ధృ॒వక్షి॑తిస్త్ర్య విరిన్ద్రా॑గ్ని మా భన్త॑

ఆశు॑స్త్రి వృదగ్నేర్భాగోఽస్యే॒కయే॑యమే॒వ సా యా॑గ్నే జాతా॑నగ్నిర్వృత్రాణి త్రయోదశి॑॥13॥

అపా॑ం త్యేన్ద్రా॑గ్ని ఇ॒యమే॑వ దే॒వతా॑తా షట్ప్రీ॒గ్ంశత్॑॥3౯॥

అపా॑ం త్యేర్మ హ॒విషా॑ వర్ధ॑నేన॥

|| హ॒రిః ఓమ్॑||

॥ శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ ఇతి చతుర్థకాణ్డే తృతీయః ప్రశ్నః॥